

DNT Oslo og Omegn

Naturvernforbundet
Oslo og Akershus

NJFF
Akershus

Oslofjordens
Friluftsråd

Østmarkas Venner

Nordre Follo kommune

postmottak@nordrefollo.kommune.no

30. august 2024

Dette brevet sendes på vegne av Akershus og Oslo Orienteringskrets, BirdLife Oslo og Akershus, DNT Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Nesodden Kajakkubb, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Oslofjordens Friluftsråd og Østmarkas Venner.

Uttalelse til

Planstrategi 2024–2027 og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, Nordre Follo

Forum for natur og friluftsliv Oslo og Akershus er et samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner i regionen. Vi er opptatte av å ta vare på naturgrunnet og fremme et allment tilgjengelig friluftsliv i Oslo og Akershus.

Nasjonale forpliktelser gjør at vi ikke kan bruke arealer på samme måte som før. Gjennom naturavtalen fra Montreal, har Norge forpliktet seg til å jobbe mot 23 mål som beskriver hvordan vi skal komme oss ut av naturkrisen og få mer natur innen 2030. For å få til dette må norske kommuner ha en bærekraftig arealforvaltning som ivaretar vern av naturområder og bevaring av biologisk mangfold, samtidig som de tar hensyn til klimaendringer og reduserer utslipp av klimagasser.

INNSPILL TIL PLANSTRATEGIEN

Det er veldig bra at planstrategien inkluderer natur- og klimakrisen som en del av utfordringene kommunen står ovenfor.

Planbehov. Kommuneplanen er plannivået der kommunen kan få et overblikk som gjør helhetlig planlegging mulig. Helhetlige vurderinger og oversikt over totalbildet ivaretas ikke i reguleringsprosesser. Ved å bruke reguleringsplannivå til dette vil kommunen ikke kunne gjøre en helhetlig vurdering for kommunen, og det vil bli en bit for bit-nedbygging av arealene. Vi støtter en rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel slik at kommuneplanen alltid er fersk. Videre er det bra at kommunen har planer som ivaretar naturmangfold, klima og energi og frivillighet, og vi støtter en revidering av temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
osloogakershus@fnf-nett.no | Storgata 28A, 0184 Oslo | 90 65 16 61/92 42 16 30
organisasjonsnummer 918 940 359 | <https://fnf-nett.no/oslo-og-akershus/>

Arealnøytralitet og arealregnskap. Vi støtter at kommunen skal utarbeide et arealregnskap, og at det skal legges fram et notat som redegjør for praktisering av prinsippet om arealnøytralitet og økologisk kompensasjon.

Friluftslivets ferdselsårer¹ og kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Miljødirektoratet er i ferd med å lage en ny veileder for evaluering/revidering av friluftslivsområder. Nordre Follo (Ski/Oppegård) kommunes kartlegginger er fra 2020. Vi anbefaler at kartleggingen revideres i forbindelse med revideringen av temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

INNSPILL TIL PLANPROGRAM TIL KOMMUNEPLANEN

FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene for biosfæren bør komme tydelig frem i kommuneplanens samfunnsdel. FN-målene for naturen, klima og miljøet må ligge til grunn for at vi skal kunne nå de andre målene for samfunn og økonomi, slik det godt illustreres i figuren fra Stockholm Resilience Centre (figur 1).

Vi ønsker at det kommer tydelig fram at naturhensyn alltid må legges til grunn for alt som forvaltes av kommunen.

Figur 1: Figuren viser hvordan økonomi og samfunn henger sammen med, og er avhengig av biosfæren.

Integrering av naturhensyn i all politikk er veien til en bærekraftig fremtid

For å bevare naturen må vi nå gjøre store samfunnsinngrepene endringer. Dette innebærer at klima og natur må være rammen om all politikk, slik det er formulert i Hurdalsplattformen. Naturhensyn må innlemmes i all politikk og forvaltning, ikke behandles som en særinteresse.

Dette betyr at vi må ta inn over oss at naturen er selve grunnlaget for gode liv og trygge samfunn. Kommunene spiller en viktig rolle i denne løsningen og må være en sentral del av innsatsen for å innlemme naturhensyn i all politikk.

Et bredt politisk forlik er nødvendig for å omsette disse prinsippene til praktisk politikk, slik at vi kan sikre en bærekraftig fremtid for kommende generasjoner.

Bestemmelser i kommuneplanens arealdel

I planforslaget står det at kommunen skal reviderer planbestemmelser med mål om å forenkle og redusere antall bestemmelser. Nordre Follo kommune har flere gode bestemmelser for natur og friluftsliv i gjeldende kommuneplan, og **vi ber om at disse ikke reduseres.**

¹ [Prosjektet friluftslivets ferdselsårer, Miljødirektoratet](#)

Arbeidet med den nye kommuneplanens bestemmelser i arealdelen er kanskje ikke påbegynt, men vi tillater oss å komme tidlig inn i prosessen ved å komme med **forslag til bestemmelser** som vil ivareta naturverdier og fremme friluftsliv for allmennheten i kommunen.

Intensjonen med bestemmelsene er viktigere enn formuleringen/ordlyden når vi foreslår følgende bestemmelser som eventuelt kan omskrives for å tilpasses andre lover og krav kommunen er pålagt:

Naturmangfold

Som minimum skal Miljødirektoratets Naturbase brukes som informasjonsgrunnlag i vurderingen av naturverdier. I tillegg skal også lokale databaser og kunnskapsmiljøer legges til grunn for beslutningen. ([Ref. KPA § 4.12 Indre Østfold kommune](#))

Ved utarbeidelse av reguleringsplaner for framtidige områder for bebyggelse og anlegg skal viktige naturkvaliteter kartlegges og søkes sikret som arealformål grønnstruktur, og/eller med angivelse av hensynssone. Viktige trær og vegetasjonsområder skal avmerkes i nye reguleringsplaner og beskyttes i bygge- og anleggsfasen. ([Ref. KPA § 8.1 Ullensaker kommune](#))

Ved registrering av fremmede arter i planområdet, skal metode for bekjempelse av disse artene beskrives i reguleringsplanen og evt. fremgå av reguleringsbestemmelsene. ([Ref. KPA § 8.1 Ullensaker kommune](#))

Ved beplantning av uteareal og grønnstruktur skal det tilrettelegges i størst mulig grad for pollinerende insekter, med innslag av vekster som er gode bie- og humleplanter. Det skal ikke innføres eller spres uønskede eller fremmede arter ved opparbeiding og beplantning av areal. ([Ref. KPA § 8.1 Ullensaker kommune](#))

Viktig natur som myrområder, slåtteeenger og naturbeitemark, særlig sukkertareskog (sterkt truet) og andre rødlista naturtyper på land og i sjø bør ivaretas og skjermes mot inngrep (Jf. rødlisten for naturtyper, Artsdatabanken). ([Ref. KPA 1.7 Stavanger kommune](#))

Prinsippene fra «tiltakshierarkiet» om å unngå, avbøte, redusere eller kompensere bør følges. Tiltak tilpasses slik at en i størst mulig grad unngår å forringe naturverdier. Ved større utbygginger bør det vurderes krav om erstatning og kompensasjon av naturverdier som forringes/ødelegges. ([Ref. KPA 1.7 Stavanger kommune](#))

Myr og karbonrike arealer

§ Nedbygging og inngrep i myr tillates ikke ved regulering eller ved tiltak. Ved regulering skal myr avsettes til grønnstruktur. Ved gjennomføring av tiltak og utbygging skal det brukes torvfri jord. Fjerning av skog i forbindelse med tiltak, jf. pbl. § 20-1 og utbygging skal i størst mulig grad unngås. Redegjørelse for hvordan tiltaket vil påvirke viktige karbonlager som myr og skog skal inngå i forslag til reguleringsplan ved 1. gangsbehandling, jf. § 1-14.4. ([Ref. 1-14.5 Lillestrøm kommune](#))

Myr er viktig for biologisk mangfold, klimatilpasning og som karbonlager. Fjerning av skog bør kun gjøres dersom det er tungtveiende grunner for dette. Utbygging må da skje på en måte som minimerer omfanget av avskogingen. ([Ref. 1-14.5 Lillestrøm kommune](#))

Grønnstruktur og grønne traseer

Sammenhengende grønne korridorer og grøntdrag (uavhengig av formål) i byggesonen, inkl. forbindelser til overordnede friluftsområder, skal sikres og videreutvikles. Grønne korridorer og grøntdrag ivaretar både landskap, økologiske sammenhenger og ferdselsårer. Gatetrær og alléer

langs veier og stier sikres gjennom reguleringsplan.

Klima og energi

Utslipp av klimagasser skal utredes ved utarbeidelse av reguleringsplan (klimagassregnskap), jf. plan- og bygningsloven § 11-9 første ledd nr. 8, for følgende tiltak:

- a. nybygg større enn 1000 m² BRA
- b. større anleggsprosjekter for bygging av vei, bruer, gang og sykkelsti, og etablering av ledningsnett for vann- og avløp som innebærer inngrep i terreng

[\(Ref. KPA § 4.2 Færder kommune\)](#)

Strandsonen

Tiltak skal ikke være til hinder for allmennhetens bruk og/eller ferdsel, eller være dominerende i landskapet, verken sett fra sjø eller land. Tiltaket må ikke få silhuettvirkning eller skade naturmangfoldet. [\(Ref. KPA § 2.1.4 Tønsberg kommune\)](#)

Ny bebyggelse skal søkes plassert så langt unna sjøen som mulig, og utvidelse av eksisterende bygninger skal fortrinnsvis skje i retning bort fra sjøen.

[\(Ref. KPA § 2.1.4 Tønsberg kommune\)](#)

Utbygging av veier, annen infrastruktur og tomteopparbeiding skal skje bak byggegrensen og plasseres slik at inngrep og ulemper blir minst mulig. Samlet sett skal det legges vekt på løsninger som kan bedre eksisterende situasjon i forhold til landskap og allmenn tilgang til sjø. [\(Ref. KPA § 2.1.4 Tønsberg kommune\)](#)

Forbindelser til ytre friluftsområder, strand og sjø skal opprettholdes og videreutvikles.

[\(Ref. KPA § 2.1.4 Tønsberg kommune\)](#)

Stier, gangforbindelser og tilgang til friluftsområder

Stinettet er en del av et godt kommunikasjonssystem og må ivaretas og videreutvikles. Ved planlegging etter loven skal hensynet til eksisterende gangforbindelser, stier og snarveier ivaretas. Tilgjengeligheten til viktige friluftsområder og lekeplasser skal ivaretas. Ved tiltak som berører gang- og sykkelveier skal trafikkikkerhetsplanen legges til grunn. [\(Ref. KPA § 1.13.3 Holmestrand kommune\)](#)

I nye byggeområder skal det, jf. plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6, tilstrebes at alle boliger har friområder maksimalt 500 meter til friområde på minimum 20 dekar, eller til nærmeste tursti/turvei som leder til slikt område. [\(Ref. Miljødepartementets veileder\)](#)

Andre anbefalinger

Det foreligger lang rekke anbefalinger og retningslinjer fra forskning, Statsforvalter, Miljødirektoratet og nasjonale natur og friluftsansjasjoner. Her har vi løftet frem noen av de viktigste.

Medvirkning

- **Lange nok høringsfrister på kommuneplanen.** Uttalelser skal i mange frivillige organisasjoner behandles som styrevedtak. Man må gi nok tid lokalt for frivillige i

organisasjonene til å sette seg inn i planen, skrive et forslag til uttalelse og til å behandle dette i styrene. Vi mener derfor at kommuneplanen bør ha en frist på minimum to måneder, fratrukket eventuelle ferieuker ifølge skoleruta som for eksempel sommerferie, jul og nyttår.

- **Rådgivende utvalg eller referansegruppe for natur og friluftsliv.** Vi ber kommunen om å opprette et rådgivende utvalg eller en referansegruppe for frivillige organisasjoner med kunnskap om natur og friluftsliv i kommunen. Denne gruppen bør involveres gjennom hele prosessen med kommuneplanen og inviteres inn før førstegangsbehandling av både samfunnsdelen og arealdelen.
- **Når kan man komme med arealinnspill?** Vi ber kommunen synliggjøre for befolkningen at arealinnspill også kan være naturområder, for eksempel områder som omgjøres til LNF, grønnsstruktur, naturområde eller andre formål. Kommunen bør også annonsere en tydelig frist for dette og andre innspill til arealplanen som forslag til bestemmelser.

Planvask: Opprydning av gamle planer som ikke passer dagens mål

Planvask er en systematisk og strategisk gjennomgang av alle eldre reguleringsplaner i én kommune, med sikte på å få et plangrunnlag som er oppdatert med hensyn til dagens kunnskap, politikk og lovverk. Kommunen skal sørge for at en urealisert reguleringsplan er oppdatert, før avgjørelse om byggesøknad, jf. § 12-4 femte ledd. Dette bør gjelder planer eldre enn 10 år og som er vedtatt etter et privat planinitiativ, jf. pbl. § 12-11.

Kommunen kan endre vedtatte planer uten erstatningsansvar så lenge det ikke foreligger en godkjent byggesøknad, jf. kommunalminister Sigbjørn Gjelsvik uttalte i Stortinget²:

«Det er allment akseptert at kommunen kan vedta slike arealplaner uten at grunneier eller rettshavere har krav på erstatning. Den klare hovedregelen er derfor at en kommune ikke plikter å betale erstatning når kommunen endrer arealformålet for et område fra byggeområde til LNFR-formål».

Vi anbefaler kommunen å gjennomføre en planvask der kommunen går gjennom eksisterende, uregulerte utbyggingsområder for å vurdere om regulerte områder kan endres til LNF-formål.

Vennlig hilsen

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Oslo og Akershus

² [Dokument nr. 15:243 \(2022-2023\)](#), 03.11.2022